

Inductie, hoe doe je dat?

Sta op als... / Lève-toi si... / Stand up if... / ... !

- Auteur:** Sebastiaan Dönszelmann – vakdidacticus mvt
- Instelling:** Lerarenacademie Vrije Universiteit
- Vak:** Alle vreemde talen
- Doelgroep:** Alle niveaus, alle leerjaren, A1 – C1 (hoewel gebruik in de onderbouw voor de hand ligt)
- Type:** Werkvorm
- Duur:** 4 tot 8 minuten
- Thema:** Activerend, inductief, mondelinge interactie, formatief, Doeltaal-Leertaal

Samenvatting:

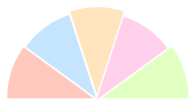
Tijdens deze werkvorm reageren leerlingen op stellingen van de docent. De leerlingen staan op wanneer ze het eens zijn met een gegeven stelling. Daarna krijgen staande leerlingen óf zittende leerlingen kort het woord. Deze werkvorm is een zeer geschikte inductieve en activerende introductie voor bijna elk inhoudelijk thema of onderwerp. De werkvorm sluit nauw aan bij de uitgangspunten van Doeltaal-Leertaal.

Leerdoelen, deze werkvorm:

- Activeert leerlingen aan het begin van een instructie
- Neemt leerlingen op een gestructureerde manier mee de leerstof in
- Geeft docenten snel een beeld van de (voor)kennis van leerlingen
- Motiveert leerlingen
- Zorgt voor interactie (in de doeltaal)
- Helpt de docent de leerlingen kennen
- Kan ook worden ingezet als formatief evaluatie-instrument

Inhoud:

Uitgebreide beschrijving, voorbeelden en korte onderbouwing

Inductie, hoe doe je dat?

Sta op als... / Lève-toi si... / Stand up if... / ... !

Korte omschrijving

Tijdens deze werkvorm spreekt de docent stellingen uit (*[in de doeltaal:]* “Sta op als je een blauwe broek draagt, vegetariër bent, wel eens in Duitsland bent geweest, etc.”). De leerlingen staan op wanneer ze het eens zijn met een gegeven stelling. Daarna worden staande leerlingen óf zittende leerlingen kort aangesproken door de docent of een medeleerling. Deze werkvorm is een zeer geschikte inductieve en activerende introductie voor bijna elk inhoudelijk thema of onderwerp. De werkvorm sluit nauw aan bij de uitgangspunten van Doeltaal-Leertaal.

Didactische situatie en onderbouwing:

Je kent als docent vast de situatie dat je je leerlingen iets wilt uitleggen, belangrijke maar misschien wel wat droge kost: nieuwe grammatica, woordgebruik, uitspraak of zinsstructuur... Hoe krijg je de leerlingen met je mee?

Er zijn dan een paar dingen belangrijk: je leerlingen moeten geactiveerd zijn, anders leren ze nauwelijks iets. Ook wil je goede voorbeelden inzetten en het is natuurlijk fijn als het ook nog een beetje *leuk* wordt! Het begint hier al behoorlijk op een **inductieve** aanpak te lijken: werken vanuit voorbeelden/werkelijkheid en dan langzaam naar de theorie toe. Dat kan leerzamer zijn dan deductie (eerst de regels en dan pas de voorbeelden/oefening/werkelijkheid): je zorgt bij inductie voor extra (gerichte) taalblootstelling, je leerlingen werken en denken actiever mee en worden gestimuleerd om vorm en betekenis te koppelen (Graus, 2020). Bovendien ziet je les er bij een inductieve aanpak vaak aantrekkelijker uit. Tenslotte helpt een inductieve aanpak docenten de doeltaal als *leertaal* te gebruiken, terwijl docenten bij deductie juist vaak teruggrijpen op het Nederlands (Dönszelmann, 2019).

Doelen, deze werkvorm:

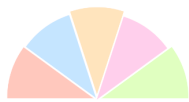
- Activeert leerlingen aan het begin van een instructie
- Neemt leerlingen op een gestructureerde manier mee de leerstof in
- Geeft docenten snel een beeld van de (voor)kennis van leerlingen
- Motiveert leerlingen
- Zorgt voor interactie (in de doeltaal)
- Helpt de docent de leerlingen kennen
- Kan ook worden ingezet als formatief evaluatie-instrument

Organisatie:

Tijdens deze werkvorm staan leerlingen op wanneer ze het eens zijn met een gegeven stelling, waarna staande dan wel zittende leerlingen kort aangesproken worden door de docent of een medeleerling. De werkvorm vindt plaats aan het begin van een instructie (begin van een les of lessegment). Leerlingen hebben geen ‘device’ nodig of pen/papier/boek. Laat dergelijk materiaal opruimen, dichtslaan of op de hoek van de tafel leggen. Leerlingen kunnen bij hun tafel blijven zitten (zichzelf eventueel iets naar achteren schuiven), maar kring-opstelling is ook geschikt (verderop wordt ingegaan op deze werkvorm in afstandsonderwijscontext).

Vorbereiding:

Voor deze werkvorm, is een korte maar precieze voorbereiding van belang. Je gaat stellingen aan de klas voorleggen die niet alleen om de inhoud belangrijk zijn, maar die vooral belangrijk taalmateriaal bevatten. Als je die stellingen ter plekke bedenkt, gebruik je (ook ervaren docenten!) waarschijnlijk net niet de meest geschikte bewoording. Neem dus van tevoren even de tijd om precies te formuleren wat je zinvol acht: bepaalde woordenschat, bepaalde grammatica, beleefdheidsvormen, zinsstructuur, etc. en zorg ervoor dat juist die elementen veelvuldig, herhalend en opbouwend in niveau aanwezig

zijn in je stellingen. Begin dus met eenvoudige stellingen zodat iedere leerling kan deelnemen. Bereid ook aanvullende vragen voor: heb je bijvoorbeeld naar een kleur kledingstuk gevraagd (*Lève-toi si tu portes un jean bleu*), bereid voor een leerling die is blijven zitten dan een aanvullende vraag voor (*Et ton jean, il a quelle couleur?*). Vergeet tot slot niet voor te bereiden dat leerlingen in hele zinnen antwoord geven (eis dus zoiets als: *Mon jean est gris* en niet slecht *gris*). Bereid 7 tot 14 stellingen voor.

Ga ervan uit dat deze werkvorm tussen de 4 en 8 minuten duurt; daarna vinden aansluitende oefeningen binnen hetzelfde thema plaats. Eventueel kan deze werkvorm ook aan het eind van een les of aan het begin van een vervolgles worden ingezet als korte formatieve evaluatie.

Uitvoering:

Deze werkvorm kan bij elke klas (onderbouw ligt voor de hand), op elk niveau, bij een veelheid aan onderwerpen, in elke taal.

Wanneer de eerste stelling wordt gegeven kan de docent eventueel modelling toepassen (*Moi, je porte un jean bleu [aanwijzen]. Lève-toi (docent staat zelf ook op) si tu portes aussi un jean bleu*). Daarna volgen andere stellingen en waar mogelijk laat de docent, zodra er opgestaan is, enkele leerlingen aan het woord. Hoe meer leerlingen iets zeggen, hoe meer ze leren! Hieronder volgen voorbeelden van stellingen en 'doorvragen' bij het thema 'verleden tijd', in het Frans en Engels:

Stand up if...	Lève-toi si tu..
..if you had cereals for breakfast today (how do you eat your cereals / and what did you eat?)	..si tu as écrit un app aujourd'hui (à qui tu as écrit un app ? / il a réagi ?)
..if you already wrote text message today (to whom did you write a text message / what did he say?)	..si tu as bu du thé aujourd'hui (tu as bu quel type de thé? avec du sucre? / alors, qu'est-ce que tu bois, si tu ne bois pas de thé? (du lait, du café?))
..if you saw the movie '1917' (did you like it / what did you like?)	..si tu as vu 'Les Misérables' au cinéma (tu as aimé ce film ? / tu as vu un autre film récemment ?)
..if you gave a present to someone this week (who was the lucky one / what was it?)	..si tu as donné un cadeau à ta maman pour la fête des mères (qu'est-ce que tu as donné ? / pourquoi pas ?)
..if you walked to school this morning (where do you live / how did you come to school / ... ?)	..si tu as marché à l'école aujourd'hui (tu habites où ? / comment tu es venu alors ?)
..if you did your homework for today (was it difficult/much / why didn't you do it?)	..si tu as fait tes devoirs pour aujourd'hui (c'était difficile/beaucoup ? / pourquoi tu n'as pas fait tes devoirs?)

De bovenstaande voorbeeldstellingen zijn een logische ingang voor een les over de past simple / passé composé en laten leerlingen tegelijk ook veel woordenschat herhalen.

Andersom kan ook: woordenschat als thema, met grammatica/vorm als bijproduct. Denk aan:

- Kledingstukken en kleuren (*stand up if you're wearing blue jeans today*)
- Familie (*stand up if you have a brother*)
- Cijfers, leeftijden, etc. (*lève-toi si tu as treize ans*)
- Wooncontext (*lève-toi si tu habites à Hardenberg*)
- Voorkeuren van jou of van een ander (*stand up if you / parents like (dislike) ... certain food/school-education/social media/...*)
- Hobby's (*lève-toi si tu joues au foot/au tennis / lève-toi si tu joues d'un instrument*)
- Tot aan, op hogere taalbeheersingsniveaus, ambities, politieke voorkeuren, karakterkenmerken, etc. (*lève-toi si tu es perfectionniste*)

Je zult merken dat leerlingen elkaar ook gaan corrigeren (jij hebt wel een broer!) en dat het fysiek opstaan je heel goed helpt bij het bevragen van je leerlingen (er ontstaat veel gemakkelijker interactie als mensen bewegen). Ten slotte zullen ook leerlingen bereid zijn elkaar een vraag voor te leggen of zelfs een aantal stellingen te bedenken!

Dergelijke werkvormen werken het best als leerlingen er enigszins aan gewend zijn. Soms reageren leerlingen de eerste keer terughoudend of verbaasd als docent activerende werkvormen toepast waarbij ook fysieke activiteit gevraagd wordt. Laat je hierdoor niet

afleiden, na een paar keer wordt zo'n lesroutine juist een prettige basis. Wissel echter wel af: een maand lang iedere les deze werkvorm doen is natuurlijk niet de bedoeling.

Na de taak:

Laat vooral zien dat je het waardeert dat je leerlingen deelnemen aan dergelijke werkvormen en geef zelf het goede voorbeeld in je enthousiasme, toegankelijkheid, werkbare en aansprekende voorbeelden; dat zul je uitbetaald krijgen in medewerking van je leerlingen.

Na deze werkvorm is het zaak leerlingen een vervolgtask te geven: laat ze dat thema oefenen dat in de werkvorm aan de orde was. Pas ook hier weer een opbouw in niveau toe (begin niet te moeilijk), laat leerlingen die heel snel van begrip zijn eventueel eerder aan complexere beginnen en, heel belangrijk: bij inductie hoort ook een formele fase: een korte instructie over de theorie die jij verpakte in de stellingen, eventueel een verwijzing naar een pagina in het boek / op de site waar uitleg gevonden kan worden. Het is een illusie om te denken dat alle leerlingen het achterliggende thema dat jij in de stellingen verwerkte vanzelf wel op zullen pikken. Dat geldt maar voor een klein deel van de leerlingen; de meerderheid heeft veel baat bij enige toelichtende uitleg en een schriftelijke verwerking.

Ten slotte: veel leerlingen leren veel van (en hebben behoefte aan) taakherhaling. Doe dus gerust dezelfde opdracht nog eens, wellicht in iets snellere of complexere vorm. Gebruik deze werkvorm dan ook als begripscheck/formatief evaluatiemoment, stel vast of je leerlingen nu sneller/adequater reageren op je stellingen en laat zien dat je hen hebt leren kennen door de vorige uitvoering. Die routine, de sfeer van herkenning en erkenning zal de veiligheid en het doeltaalgebruik in het klaslokaal versterken.

Corona-proof ?

In tijden van afstandsonderwijs en online werkvormen is het belangrijk om na te gaan of werkvormen ook digitaal werken. Deze werkvorm leent zich zeker ook voor digitale toepassing. Je mist dan waarschijnlijk wel een belangrijk element: fysieke activiteit. Maar voor de rest kan je leerlingen heel goed een rood en groen object laten tonen voor hun camera (sommige tools gebruiken ook duimen omhoog of omlaag), maar dat werkt m.i. minder vlot; laat ze vooral iets 'doen', i.p.v. ergens op 'klikken'. Bij digitaal werken is het bovendien goed aan te bevelen leerlingen ook zelf, in bijv. break-out rooms, stellingen voor de rest van de klas te laten maken.